

KLOVSUNDHEDEN HALTER

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Kun ca. en fjerdedel af de halte køer i landets besætninger bliver opdaget. Det rammer både dyrevelfærd og økonomi. Dyr læge opfordrer til øget fokus på klovsundhed, blandt andet ved hjælp af halthedsscoreing.

Opgaven er tung, tidskrævende og svær at få plads til i en travl tid med en presset økonomi. Alligevel kan det – som mange landmænd allerede har gjort – betale sig at øge fokus på klovsundheden. Ikke mindst i besætninger med højtydende køer, som især rammes af klovlidelser, og hvor et begyndende klovproblem ofte vil blive overset ifølge dyrlæge Peter Raundal, SEGES.

”Selv om en højtydende ko med et begyndende klovproblem fortsat giver 11.000-12.000 kg EKM og dermed ikke skiller sig voldsomt ud, vil den alligevel ende med at tabe 300-800 kg mælk i laktationen. Det ligger der mange penge i,” forklarer Peter Raundal, og kalder klovlidelser for et undervurderet problem.

”Fra en rundspørge blandt kvægcheferne ved vi, at op mod halvdelen af landets besætninger vurderes at have udfordringer på området. Samtidig viser undersøgelser, at kun ca. 25 pct. af de køer, der halter, bliver opdaget og behandlet i tide. Det går både ud over dyrevelfærden og økonomien,” siger Peter Raundal.

Mangel på viden

At en stor del af landets køer alligevel har fx digital dermatitis og såleblødninger skyldes bl.a. mangel på viden om, hvad halthed egentlig er.

”Mange ser bort fra de moderat halte køer og venter med at behandle denne gruppe af dyr,

indtil problemet er grelt. Derved går man glip af indtægten fra den ekstra mælk, koen kunne have ydet, hvis man havde sat ind tidligere. Desuden vil behandlingen af klovlidelsen tage længere tid, være mere kompliceret og blive dyrere, fordi den har fået lov at udvikle sig,” siger Peter Raundal.

For at imødegå denne problematik opfordrer han til, at mælkeproducenter såvel som rådgivere lærer at halthedsscore en besætning.

”Man vurderer hvert enkelt dyr og giver det et tal på en skala, der fx går fra 1 til 5, hvor 5 er ’Stærkt halt’. På den måde kan man finde niveauet af halthed i sin besætning samt finde frem til de moderat halte køer, dvs. dem med en halthedsscore på 3, og få dem behandlet i tide,” påpeger Peter Raundal.

Vurder haltheden

– Eksempel på en halthedsscore i 5 trin

1. **Normal.** Flad ryglinje og jævn gang.
2. **Ujævn gang.** Korte skridt og krum ryglinje
3. **Halt.** Krum ryglinje både når koen står og går. Ingen hovednikken.
4. **Tydelig halt.** Krum ryglinje. Hovednikken under gang. Tydelig halten.
5. **Stærkt halt.** Begrænset/ingen støtte på halt(e) ben. Svært ved at rejse og lægge sig.

50 køer i timen

Ifølge ham kan man lære at halthedsscore på relativt kort tid.

”Det er dog en større udfordring at få indpasset systematiske og jævnlige halthedsscoreninger af alle køer i de daglige pasningsrutiner. Et SEGES-forsøg fra sidste år med halthedsscorening i 12 malkekvægsbesætninger udført efter en 5-trinsskala viste, at man ved at udføre opgaven systematisk kan halthedsscore 50 køer i timen,” siger Peter Raundal.

Derved vil en gennemsnitlig besætning med 160 køer kunne halthedsvurderes på godt tre timer pr. gang. Er opgaven at finde de akut halte køer, skal vurderingen ske ret hyppigt, fx hver 14. dag.

”Om man vil finde den tid, må man gøre op med sig selv. Man kan så regne på, hvad en bedre klovsundhed vil betyde for mælkeydelsen og dødeligheden i besætningen og sætte tidsforbruget til halthedsscorening i forhold til det,” argumenterer Peter Raundal.

Ifølge ham er klovlidelser årsag til halvdelen af de aflivninger af køer, der årligt foretages med tab til følge for landmanden.

”En død ko betyder et tab på omkring 13.000 kr. Så hvis man ved at få en bedre klovsundhed kunne undgå et par aflivninger i sin besætning, kunne man spare 26.000 kr. Nogle af de penge kunne man bruge til arbejdstimer til halthedsscorening og klovspleje,” konstaterer Peter Raundal.

Men selv mindre drastiske hændelser end aflivning kan koste store summer, når det gælder

halthed. En række forskellige undersøgelser har vist, at halte køers ydelse falder 300-800 kg pr. laktation. Dertil kommer dårligere reproduktion, øget huldtab og en dårligere slagtepris. Hvad det konkret betyder i en besætning, kan man få et bud på ved brug af SimHerd.

Som den største forhindring for at forbedre klovsundheden nævner Peter Raundal mangel på konkret viden om tilstanden i besætningerne.

Derfor opfordrer han landmænd og klovsbeskærere til systematisk at registrere klovlidelser ved behandling og ved klovsbeskæring.

”Mands minde rækker ikke langt tilbage, så en systematisk registrering på en skærm på siden af klovsbeskæringsboksen er den eneste vej frem. Det tager få sekunder og kan gøres, mens koen kommer ud af boksen. På baggrund af de registreringer kan håndteringen af klovsundheden i besætningen baseres på konkret viden fremfor formodninger,” argumenterer Peter Raundal.

Men også den helt grundlæggende opfattelse af, at dyr med klov- og lemmeproblemer lider, kan give klovsundheden et løft. Således rangerer medfølelse højere end økonomiske hensyn i en britisk undersøgelse af, hvad der motiverer landmanden til at behandle et dyr med klovproblemer.

”At opfattelsen af, at det er synd for koen med den smertefulde klovlidelse, vejer tungt, kan lyde banalt, men det må hænge sammen med landmandens empati for sine dyr og med hans faglige stolthed,” siger Peter Raundal.

Læs også:

[Effektivt opgør med klovlidelser](#)

[Klovproblemer: Rusk op i rådgiveren](#)

[Artiklen har været bragt i KvægNyt nr. 12 - 2015](#)